

ارزیابی محتوای فصلنامه آموزشی - ترویجی "رویش" از دیدگاه روستاییان شهرستان خرم آباد

فرهاد لشگرآرا^۱ و علی اسدی^۲

۱، دانشجوی دوره دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات

۲، استادیار، دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران

تاریخ پذیرش مقاله ۸۳/۷/۸

خلاصه

تحقیق حاضر با هدف ارزیابی محتوای مطلوب فصلنامه آموزشی - ترویجی رویش از دیدگاه روستاییان انجام شده است. این تحقیق از نوع پیمایشی است و جامعه آماری آن را روستاییان باسواد بخش مرکزی شهرستان خرم آباد تشکیل می دهند که نمونه‌ای به حجم ۱۵۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای با انتساب متناسب از بین آنان انتخاب و اطلاعات مورد نیاز از طریق پرسشنامه گردآوری شده است. داده‌های این تحقیق با استفاده از نرم افزار **spss10** در دو بخش توصیفی و تحلیلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج حاصل از بخش توصیفی نشان داد که بعضی از ویژگی‌های مجله همچون تمرکز بر هدف، بیان موضوع بصورت ساده، ارایه محتوا بصورت منطقی، ارایه کلام با اطمینان، سازگاری با دیدگاه خوانندگان، استفاده از کلمات ساده و روان، صحیح و قابل اعتماد بودن مطالب، تطابق محتوا با سطح معلومات خوانندگان، انعکاس مسایل و مشکلات و انعکاس واقعیات در اولویت‌بندی وضعیت موجود، از دیدگاه خوانندگان بیشترین امتیازات را بخود اختصاص داده بودند. ویژگی‌های کاربردی بودن مطالب، تنوع مطالب، سادگی ساختار جملات، پرورش افکار روشن، داشتن خطوط درشت و واضح، تناسب محتوا با هدف، توجه به نیازهای مخاطبین، داشتن تصویر در ارتباط با موضوع، ارایه اطلاعات بصورت کامل و رعایت اختصار در بیان کلام، در اولویت بندی وضعیت مطلوب مجله از نظر مخاطبان بیشترین امتیازات را گرفتند، یعنی در طراحی مطلوب مجله توجه به رعایت این ویژگی‌ها ضرورت دارد. در بخش تحلیلی، آزمون مقایسه میانگین‌های وضعیت موجود و مطلوب (آزمون ویل کاکسون) ضرورت توجه جدی به این ویژگیها را قویاً تایید نمود. نتایج تحلیل همبستگی نشان داد که متغیرهای سن و سطح تحصیلات با ارزیابی مجله هیچ‌گونه رابطه معنی‌داری ندارند. بین نظرات مردان و زنان در ارتباط با ویژگی‌های تنوع مطالب و توجه به نیازهای مخاطبان و همچنین بین نظرات پاسخگویانی که که شغل‌های متفاوت داشتند با ویژگی‌های کاربردی بودن مطالب و تناسب محتوا با هدف تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: محتوای مطلوب، فصلنامه آموزشی - ترویجی.

مقدمه

ارتباطی جمعی در جریان دگرگونیهای جوامع انسانی نقش بسیار مؤثر و تعیین کننده‌ای را قایل هستند و وسایل ارتباطی را از عوامل بسیار مؤثر تغییرات بشر ذکر می‌کنند و اعتقاد دارند

اندیشمندان عصر ارتباطات مثل مارشال مک لوهان، دیود رایزمن و آلفرد نومیس برای ارتباطات به ویژه برای وسایل

که فرهنگ و تمدن انسانی در مراحل گوناگون تاریخی تحت الشعاع وسایل ارتباطی بوده است (۱).

رسانه‌ها در گسترش دانش و آگاهی افراد نقش فوق العاده‌ای دارند و موجب ارتقای سطح فرهنگ جوامع می‌شوند و این ارتقای فرهنگ عمده‌تاً سبب توسعه سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و نهایتاً موجب رشد و توسعه همه جانبه می‌شود. از طرف دیگر وسایل ارتباط جمعی در برنامه‌های توسعه ملی به عنوان شاخص‌های توسعه کشاورزی، آموزش، صنعت و بهداشت به حساب می‌آیند. (۷).

مجلات یکی از وسایل ارتباط جمعی می‌باشند که نقش مهمی در پیشرفت جوامع به عهده دارند، در این راستا نقش مجلاتی که مخاطبین روستایی دارند، در ایجاد تحول و رشد فرهنگی این جوامع و آموزش و ترویج آنها انکارناپذیر است. مجلات روستایی می‌توانند در مراحل آگاهی و علاقه در فرایند پذیرش بسیار مؤثر باشند، همچنین می‌توان از آنها برای اعلام خبر، قدردانی، افزایش درک و آگاهی از ایده‌های جدید و ایجاد انگیزه و علاقه استفاده نمود (۵).

از طرف دیگر برای اینکه مجلات توسط مخاطبان اصلی خود مورد توجه قرار گیرند، بایستی متناسب با سلیقه و نیاز آنها تهیه گردد. در تأیید این مطلب شرام (۱۹۶۴) عقیده دارد استفاده از رسانه‌های ارتباط جمعی برای رشد و توسعه باید محتوای رسانه‌ها از خواسته‌های مردم الهام و سرچشمه بگیرد (۵). بطور کلی مطلوبیت یک مجله را باید علاوه بر موارد زبان معیار، خط، تصویر، شبکه توزیع و مخاطبین، در محتوای آن جستجو کرد (۶).

محتوی پیام چنین تعریف شده است: "مطالب درون پیام که بوسیله منبع برای بیان هدف انتخاب شده است و شیوه‌هایی را که برای کنار هم قرار دادن محتواهای گوناگون پیام خود انتخاب می‌کنند (۳). آن دسته از پیام‌هایی که محتوی آنها یکی از شش موضوع زیر باشد دارای جاذبه و اثر بخشی بیشتری بر روی مخاطبان است. این شش موضوع که به ارزش‌های محتوایی مشهور هستند، عبارتند از: مبتنی بر نیاز بودن، هم سطح دانش مخاطب بودن، هماهنگ با بینش مخاطب بودن، تازگی داشتن و همراه با نوآوری بودن، مصور بودن، تحریر با

خطوط درشت و روشن.

حامدی اغولیک (۱۳۷۷) بعضی از مهمترین ویژگیهای مطلوب محتوای مجله را در ارایه منطقی مطالب، سازگاری با دیدگاه خوانندگان، توجه به نیازهای همه مخاطبین و ارایه یافته‌های جدید مطرح می‌کند. تمرکز بر هدف، سادگی ساختار جملات، رعایت اختصار کلام و رعایت ترتیبات مکانی و زمانی در ارایه مطالب از جمله ویژگی‌های مطلوب دیگر یک مجله ذکر شده است (۴). می‌توان به ویژگیهای مطلوب دیگری از قبیل استفاده از کلمات ساده و مصطلح، پرورش افکار روشن در ذهن خوانندگان و انعکاس واقعیات اشاره کرد (۷).

گاناهال (۲۰۰۰) تحقیقی در زمینه ارزیابی محتوای مناسب مجلات کشاورزی با تاکید بر تئوری استفاده و خشنودی انجام داده است. وی در این تحقیق به ویژگی‌های مهمی چون بیان مطالب بصورت ساده و قابل فهم، ارایه کلام با اطمینان و صحیح و قابل اعتماد بودن مطالب اشاره کرده است.

گالینو (۱۹۹۹) تحقیقی در کشور مکزیک در زمینه استفاده کشاورزان از رسانه‌های نوشتاری انجام داده است. نتایج تحقیق نشان داد که میزان استفاده این کشاورزان از رسانه‌های نوشتاری با ویژگی‌هایی از قبیل تطابق محتوا با سطح معلومات خوانندگان، انعکاس مسایل و مشکلات آنان و ارایه اطلاعات بصورت معنی‌دار ارتباط دارد و بالاخره تایلور (۲۰۰۲) در تحقیقی در کشور سیرالئون نشان داد که وجود تصویر در ارتباط با موضوع، تناسب محتوا با هدف، داشتن خطوط درشت و روشن، تنوع مطالب و کاربردی بودن مطالب از عمده‌ترین ویژگی‌هایی هستند در مطلوبیت محتوای مجلات کشاورزی نقش بسزایی را ایفا می‌کنند.

با توجه به مطالب فوق‌الذکر در مجموع می‌توان برای یک مجله حداقل ۲۲ خصیصه زیر را بعنوان ویژگیهای مطلوب یک مجله آموزشی برشمرد. این ویژگی‌ها عبارتند از: "تمرکز برهدف، پرورش افکار روشن در ذهن خوانندگان، استفاده از کلمات ساده، روان و مصطلح، ارایه اطلاعات بصورت کامل، رعایت ترتیب مکانی و زمانی در ارایه مطالب، ارایه کلام با اطمینان، ارایه محتوا بصورت منطقی، سادگی ساختار جملات، داشتن تصویر در ارتباط با موضوع، رعایت اختصار در بیان کلام، تحریر

حاضر ضریب پایایی مناسبی بود. بمنظور تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از نرم‌افزار SPSS/win استفاده شد و در آمار توصیفی از آماره‌های میانگین، انحراف معیار و درصد و در آمار استنباطی از ضرایب همبستگی و آزمون ویل کاکسون بهره گرفته شد. جامعه آماری تحقیق حاضر را روستاییان باسواد هشت روستای بخش مرکزی شهرستان خرم‌آباد تشکیل می‌دهند که در مجموع شامل ۶۲۰۷ نفر بودند. حجم نمونه این تحقیق با استفاده از فرمول کوکران، تعداد ۱۳۲ نفر تعیین گردید که برای اطمینان و دقت هر چه بیشتر و جلوگیری از افت نمونه در عملیات میدانی این تعداد به ۱۵۰ نفر افزایش داده شد. روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای با انتساب متناسب بود. متغیرهای پیش‌بین این تحقیق عبارت بودند از جنسیت، سن، شغل و میزان تحصیلات. با توجه به ۲۲ ویژگی برشمرده برای یک مجله مطلوب، ده ویژگی که دارای میانگین رتبه‌ای بالاتری نسبت به دیگر ویژگی‌های آن بودند تحت عنوان ویژگی‌های عمده مطلوب یک مجله در نظر گرفته شد، که در تحلیل ضرایب همبستگی بعنوان متغیر ملاک مطرح شدند. این ده ویژگی عبارتند از: کاربردی بودن مطالب، تنوع مطالب، سادگی ساختار جملات، پرورش افکار روشن، داشتن خطوط درشت و واضح، تناسب محتوا با هدف، توجه به نیازهای مخاطبین، داشتن تصویر در ارتباط با موضوع، آرایه اطلاعات بصورت کامل و رعایت اختصار در بیان کلام.

- سوالاتی که در این تحقیق مد نظر بوده و تحقیق حاضر در صدد پاسخگویی به آنها بوده است عبارتند از:
- ۱- مخاطبان نسبت به وضعیت موجود محتوای فصلنامه رویش دارای چه دیدگاهی هستند؟
 - ۲- اولویت بندی وضعیت موجود ویژگی‌های محتوای فصلنامه رویش از دیدگاه مخاطبان چگونه است؟
 - ۳- مخاطبان نسبت به وضعیت مطلوب محتوای فصلنامه رویش چه دیدگاهی دارند؟
 - ۴- اولویت بندی وضعیت موجود ویژگی‌های محتوای فصلنامه رویش از دیدگاه مخاطبان چگونه است؟
 - ۵- آیا تفاوت معنی‌داری بین وضعیت موجود و مطلوب محتوای فصلنامه وجود دارد؟

مجله با خطوط درشت و روشن، توجه به نیازهای مخاطبین، کاربردی بودن مطالب، انعکاس واقعیات، انعکاس مسایل و مشکلات، صحیح و قابل اعتماد بودن مطالب، استفاده مجله از یافته‌های جدید، سازگاری محتوای مجله با دیدگاه خوانندگان، تنوع مطالب، تمرکز بر هدف و تطابق محتوا با سطح معلومات خوانندگان و تناسب محتوا با هدف.

با توجه به اینکه جمعیت زیادی از ساکنین کشور را کشاورزان و دامداران تشکیل می‌دهند، رساندن پیامهای مفید آموزشی و ترویجی به طرق گوناگون به آنها می‌تواند توان و مهارت آنها را بالا ببرد. سازمان جهاد کشاورزی استان لرستان، جهت ارتقای توان شناختی و مهارتی کشاورزان، فصلنامه‌ای به نام «رویش» را از سال ۱۳۸۰ منتشر نموده است. با توجه به هزینه‌های هنگفتی که صرف تهیه این مجله می‌گردد، لزوم بررسی ویژگی‌های موجود و مطلوب مجله برای ارتقا و کیفیت آن ضروری است. لذا این تحقیق بدان پرداخته است و نتایج این تحقیق می‌تواند نقش مهمی در بهبود مجله رویش و استفاده بیشتر و مؤثرتر کشاورزان از آن داشته باشد.

مواد و روش‌ها

از آنجایی که هدف تحقیق تعیین محتوای مطلوب فصلنامه رویش از دیدگاه روستاییان شهرستان خرم‌آباد بود؛ تحقیق از نوع توصیفی - پیمایشی و ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه، بوده است. جهت تدوین پرسشنامه، ابتدا مبانی نظری موضوع با توجه به منابع و مراجع مربوطه مورد مذاقه قرار گرفت؛ سپس با در نظر گرفتن مطالعات و چارچوب نظری، پرسشنامه مقدماتی تهیه گردید و پس از اطمینان از روایی^۱ و پایایی^۲ آن و انجام اصلاحات لازم، پرسشنامه نهایی طراحی گردید.

بمنظور بررسی روایی ابزار تحقیق، از نظرات چند تن از اعضای هیات علمی رشته ترویج و آموزش کشاورزی استفاده گردید و جهت آزمون پایایی ابزار، تعداد ۴۰ پرسشنامه توسط روستاییان بخش مرکزی شهرستان خرم‌آباد تکمیل شد و کرونباخ آلفا محاسبه گردید ($\alpha=0/89$) که نتیجتاً برای تحقیق

1 . Validity

2 . Reliability

نتایج و بحث

جدول ۱ - توزیع فراوانی نظر جمعیت مورد مطالعه در خصوص

وضعیت موجود ویژگی‌های مجله رویش

اولویت	میانگین	انحراف معیار	ویژگی
۱	۴/۱۹	۰/۸۷۲	تمرکز بر هدف
۲	۳/۹۸	۰/۹۹۳	بیان موضوع بصورت ساده
۳	۳/۸۵	۱/۱۳۷	ارایه محتوا بصورت منطقی
۴	۳/۷۴	۱/۱۲۴	ارایه کلام با اطمینان
۵	۳/۷	۱/۲۶۲	سازگاری با دیدگاه خوانندگان
۶	۳/۶۸	۱/۱۴۸	استفاده از کلمات ساده و روان
۷	۳/۶۵	۱/۲۳۱	صحیح و قابل اعتماد بودن مطالب
۸	۳/۶۱	۱/۱۵۷	تطابق محتوا با سطح معلومات خوانندگان
۹	۳/۶۱	۱/۱۸	انعکاس مسایل و مشکلات
۱۰	۳/۶	۱/۲۶۳	انعکاس واقعیات
۱۱	۳/۵۵	۱/۱۶۷	رعایت ترتیب مکانی و زمانی
۱۲	۳/۵۳	۱/۱۷۹	استفاده از یافته‌های جدید
۱۳	۳/۵۳	۱/۲۴۶	رعایت اختصار در بیان کلام
۱۴	۳/۴۵	۱/۲۰۱	ارایه اطلاعات بصورت کامل
۱۵	۳/۴۲	۱/۱۶۶	داشتن تصویر در ارتباط با موضوع
۱۶	۳/۳۸۶	۱/۳۳	توجه به نیازهای مخاطبان
۱۷	۳/۳۸	۱/۲۴	تناسب محتوا با هدف
۱۸	۳/۲۴	۱/۲۸۹	داشتن خطوط درشت و روشن
۱۹	۳/۲۲	۱/۲۹۹	پرورش افکار روشن در ذهن خوانندگان
۲۰	۳/۲	۱/۱۶۴	سادگی ساختار جملات
۲۱	۳/۱	۱/۲۸	تنوع مطالب
۲۲	۲/۶۹	۱/۲۵۸	کاربردی بودن مطالب

در این بخش ابتدا به ویژگیهای فردی و حرفه‌ای جمعیت مورد مطالعه بطور مختصر اشاره گردیده و سپس وضعیت موجود و مطلوب ویژگیهای محتوای مجله رویش توصیف شده است و این ویژگیها در دو وضعیت مذکور از دیدگاه مخاطبان اولویت بندی شده‌اند.

بررسی داده‌های جمع‌آوری شده نشانگر آن بود که میانگین سن جمعیت مورد مطالعه ۳۴ سال می‌باشد. کمترین آن ۱۶ سال و بیشترین آن ۶۵ سال می‌باشد. جنس اکثر پاسخگویان مرد بود با فراوانی ۸۲/۷٪، اکثریت پاسخگویان به شغل کشاورزی- دامداری مشغول داشتند با فراوانی ۴۰/۷٪ و کمترین آن نیز مربوط به افرادی بود که دارای شغل دامداری بودند با فراوانی ۳/۳٪. سطح تحصیلات اکثر پاسخگویان در سطح دبیرستان با ۴۰/۷٪ و کمترین آن با فراوانی ۲۶٪ به تحصیلات دانشگاهی مربوط بود.

وضعیت موجود ویژگی‌های مجله رویش در جدول ۱ ذکر شده است. همانطور که جدول مزبور نشان می‌دهد وضعیت موجود برخی از ویژگیها در حد مناسب ولی برخی نیز در حد نامطلوب قرار دارند. ویژگیهایی که در حال حاضر از دیدگاه مخاطبان از وضعیت مناسبی برخوردارند عبارتند از: تمرکز بر هدف، بیان موضوع بصورت ساده، ارایه محتوا بصورت منطقی، ارایه کلام با اطمینان، سازگاری با دیدگاه خوانندگان، استفاده از کلمات ساده و روان، صحیح و قابل اعتماد بودن مطالب، تطابق محتوا با سطح معلومات خوانندگان، انعکاس مسایل و مشکلات و انعکاس واقعیات. ویژگیهایی که در اولویت آخر وضعیت موجود قرار گرفته‌اند عبارتند از: استفاده از یافته‌های جدید، رعایت اختصار در بیان کلام، ارایه اطلاعات بصورت کامل، داشتن تصویر در ارتباط با موضوع، توجه به نیازهای مخاطبان، تناسب محتوا یا اهداف، داشتن خطوط درشت و روشن، پرورش افکار روشن در ذهن خوانندگان، سادگی ساختار جملات، تنوع مطالب و کاربردی بودن مطالب.

وضعیت مطلوب ویژگیهای مجله رویش در جدول ۲ مشخص شده است. همانگونه که این جدول نشان می‌دهد اکثر ویژگیهای ۲۲ گانه این تحقیق در اولویت بندی دیدگاه مخاطبان از اهمیت ویژه‌ای برای یک مجله آموزشی- ترویجی برخوردار هستند. ده ویژگی با اولویت بالا عبارتند از: کاربردی بودن مطالب، تنوع مطالب، سادگی ساختار جملات، پرورش افکار روشن، داشتن خطوط درشت و روشن، تناسب محتوا با هدف، توجه به نیازهای مخاطبین، داشتن تصویر در ارتباط با موضوع، ارایه اطلاعات بصورت کامل و رعایت اختصار در بیان کلام. بر این اساس میتوان نتیجه گرفت که دست‌اندرکاران مجله رویش علاوه بر اینکه بایستی کاستیهایی که در بخش مربوط به

از آنجاکه جمعیت مورد مطالعه تحقیق یک گروه بیشتر نبودند و در دو وضعیت (موجود و مطلوب) اظهار نظر کرده‌اند بنابراین، آزمون مقایسه میانگین بکار رفته در تحقیق ویل کاکسون بود. برای این منظور هر ۲۲ ویژگی در دو وضعیت موجود و مطلوب مقایسه شده و دو گویه‌ای که تفاوت معنی‌داری با همدیگر داشتند بیانگر این بود که ویژگی مورد نظر در حال حاضر از وضعیت مناسبی برخوردار نیست و فاصله معنی‌داری با وضعیت مطلوب مورد نظر مخاطبان دارد و دست‌اندرکاران مجله، این فاصله را باید پر نمایند و در تهیه و تدوین مجله این تفاوتها را مد نظر داشته باشند و برای رفع کاستی‌ها اقدام نمایند. جدول ۳ نشان می‌دهد که از بین ۲۲ ویژگی، تنها وضعیت موجود و مطلوب ۱۰ ویژگی تفاوت معنی‌داری با همدیگر داشتند. این ویژگیها عبارتند از:

جدول ۳- مقایسه وضع موجود و مطلوب محتوا

گویه	Z	سطح معنی‌داری
تمرکز بر هدف	۷/۴۵۹	۰/۰۹
استفاده از کلمات ساده، روان، روشن	۵/۱۲۷	۰/۰۶
ارایه محتوا بصورت منطقی	۵/۹۸۵	۰/۰۸
ارایه اطلاعات بطور کامل	۵/۳۲۲	۰/۰۳*
سادگی ساختار جملات	۶/۱۰۴	۰/۰۳*
تنوع مطالب	۷/۴۹۷	۰/۰۴*
سازگاری با دیدگاه خوانندگان	۷/۶۱۶	۰/۰۷
توجه به نیازهای خوانندگان	۹/۲۷۱	۰/۰۳*
تطابق محتوا با سطح معلومات خوانندگان	۷/۲۷۷	۰/۰۸
رعایت اختصار در بیان کلام	۶/۵۲۸	۰/۰۳*
بیان موضوع بصورت ساده	۶/۹۸۴	۰/۰۸
ارایه کلام با اطمینان	۵/۷۴۸	۰/۰۹
تناسب محتوا با هدف	۶/۷۴۸	۰/۰۴*
پرورش افکار روشن در خوانندگان	۴/۹۴۳	۰/۰۴*
استفاده از یافته‌های جدید	۷/۷۷۳	۰/۰۸
رعایت ترتیب زمانی و مکانی	۵/۵۲۳	۰/۰۹
داشتن تصویر در ارتباط با موضوع	۶/۳۴۲	۰/۰۵*
استفاده از خطوط درشت و روشن	۶/۶۴۷	۰/۰۳*
کاربردی بودن مطالب	۸/۵۳۵	۰/۰۲*
انعکاس واقعیات	۸/۵۰۷	۰/۰۷
صحیح و قابل اعتماد بودن مطالب مجله	۸/۰۸۶	۰/۰۸
انعکاس مسایل و مشکلات	۸/۱۶۷	۰/۰۸

* معنی‌داری در سطح ۵ درصد

وضعیت موجود اشاره گردید را مرتفع نمایند بلکه در تدوین مجله حتما به ویژگیهایی با اولویت بالا توجه ویژه‌ای مبذول دارند تا مجله با کیفیت مطلوبتر و متناسب با دیدگاه و نیاز مخاطبان منتشر گردد.

جدول ۲- توزیع فراوانی نظر پاسخگویان در خصوص وضعیت مطلوب

ویژگی	میانگین	انحراف معیار	اولویت
کاربردی بودن مطالب	۴/۸۵	۰/۴۸۳	۱
تنوع مطالب	۴/۶۹	۰/۴۷۶	۲
سادگی ساختار جملات	۴/۶۴	۰/۴۹۳	۳
پرورش افکار روشن در ذهن خوانندگان	۴/۶۲	۰/۴۸۵	۴
داشتن خطوط درشت و روشن	۴/۵۹	۰/۴۹۲	۵
تناسب محتوا با هدف	۴/۵۹	۰/۵۰۶	۶
توجه به نیازهای مخاطبان	۴/۵۸	۰/۴۹۵	۷
داشتن تصویر در ارتباط با موضوع	۴/۵۸	۰/۴۹۷	۸
ارایه اطلاعات بصورت کامل	۴/۵۸	۰/۵۴۶	۹
رعایت اختصار در بیان کلام	۴/۵۸	۰/۵۸۲	۱۰
استفاده از یافته‌های جدید	۴/۵۷	۰/۴۹۶	۱۱
رعایت ترتیب مکانی و زمانی	۴/۵۵	۰/۴۹۸	۱۲
انعکاس واقعیات	۴/۵۴	۰/۵۱۲	۱۳
انعکاس مسایل و مشکلات	۴/۵۴	۰/۵۳۸	۱۴
تطابق محتوا با سطح معلومات خوانندگان	۴/۵۴	۰/۵۵۹	۱۵
صحیح و قابل اعتماد بودن مطالب	۴/۵۴	۰/۵۷۲	۱۶
استفاده از کلمات ساده و روان	۴/۵۴	۰/۵۸۳	۱۷
سازگاری با دیدگاه خوانندگان	۴/۵۴	۰/۵۹۹	۱۸
ارایه اطلاعات با اطمینان	۴/۵۲	۰/۵۰۱	۱۹
ارایه محتوا بصورت منطقی	۴/۵۲	۰/۵۱۴	۲۰
بیان موضوع بصورت ساده	۴/۵	۰/۶۳۱	۲۱
تمرکز بر هدف	۴/۴۹	۰/۵۰۱	۲۲

در این بخش ابتدا تفاوت بین میانگین وضعیت موجود و مطلوب محتوای مجله بررسی شده است و سپس همبستگی بین متغیرهای پیش‌بین جنسیت، سن، شغل و سطح تحصیلات مخاطبان با متغیر ملاک (ویژگیهای مطلوب اولویت‌دار) تحلیل شده است.

جدول ۴- نتایج همبستگی بین متغیرهای سن و تحصیلات مخاطبان با ویژگی‌های مجله

رعایت اختصار در بیان کلام	بصورت کامل ارتباط با موضوع	مخاطبین هدف	درشت و روشن افکار روشن	سادگی ساختار جملات	تنوع مطالب	کاربردی بودن مطالب	ارایه اطلاعات	رعایت اختصار در بیان کلام
۰/۱۲ ^{ns}	۰/۳ ^{ns}	۰/۰۸۳ ^{ns}	۰/۰۷۳ ^{ns}	۰/۰۸۷ ^{ns}	۰/۰۲ ^{ns}	۰/۰۴ ^{ns}	۰/۰۶۱ ^{ns}	۰/۰۳ ^{ns}
۰/۱۲ ^{ns}	۰/۱۵۸ ^{ns}	۰/۰۹۶ ^{ns}	۰/۰۷۵ ^{ns}	۰/۰۷۷ ^{ns}	۰/۰۶۴ ^{ns}	۰/۰۷ ^{ns}	۰/۰۲۳ ^{ns}	۰/۰۲۳ ^{ns}

جدول ۵- مقایسه نظرات پاسخگویان بر حسب جنسیت در خصوص ویژگی‌های مجله

رعایت اختصار در بیان کلام	بصورت کامل ارتباط با موضوع	مخاطبین هدف	توجه به نیازهای مخاطبین	تناسب محتوا با هدف	استفاده از خطوط درشت و روشن	پرورش افکار روشن	سادگی ساختار جملات	تنوع مطالب	کاربردی بودن مطالب	جنسیت
۰/۱۲ ^{ns}	۰/۱۵۸ ^{ns}	۰/۱۵۴ ^{ns}	۰/۰۲۱*	۰/۰۷۵ ^{ns}	۰/۰۷۵ ^{ns}	۰/۰۲۷ ^{ns}	۰/۰۶ ^{ns}	۰/۰۲۲*	۰/۰۶۳ ^{ns}	

جدول ۶- مقایسه نظرات پاسخگویان بر حسب شغل آنان در خصوص ویژگی‌های مجله

رعایت اختصار در بیان کلام	بصورت کامل ارتباط با موضوع	مخاطبین هدف	توجه به نیازهای مخاطبین	تناسب محتوا با هدف	استفاده از خطوط درشت و روشن	پرورش افکار روشن	سادگی ساختار جملات	تنوع مطالب	کاربردی بودن مطالب	شغل
۰/۲۲ ^{ns}	۰/۱۶۸ ^{ns}	۰/۱۹۴ ^{ns}	۰/۰۸ ^{ns}	۰/۰۴۵*	۰/۰۷۵*	۰/۰۲۷ ^{ns}	۰/۰۶ ^{ns}	۰/۰۷۲ ^{ns}	۰/۰۲۴*	

بیانگر آن بود که متغیرهای سن و تحصیلات با محتوای مطلوب مجله هیچگونه رابطه معنی‌داری ندارند (جدول ۴). نتایج آزمون من وایت نی بیانگر آن بود که بین نظرات پاسخگویان مرد و زن و ویژگی‌های تنوع مطالب و توجه به نیازهای مخاطبان تفاوت معنی‌داری وجود دارد. به عبارت دیگر این دو ویژگی از لحاظ مطلوبیت از دیدگاه مردان و زنان با هم‌دیگر در سطح یکسانی قرار ندارند. نتایج نشان داد، در هر دو ویژگی، مردان نظر مساعدتری نسبت به زنان داشته‌اند (جدول ۵). نتایج آزمون کروسکال والیس نشان داد که بین نظرات پاسخگویان با شغل‌های متفاوت و ویژگی‌های کاربردی بودن مطالب و تناسب محتوا با هدف تفاوت معنی‌داری وجود دارد. یعنی این دو ویژگی از لحاظ مطلوبیت از دیدگاه پاسخگویان با شغل‌های مختلف در سطح یکسانی قرار ندارند. نتایج نشان داد، پاسخگویانی که شغل زراعت داشتند نسبت به دو ویژگی فوق‌الذکر نظر مساعدتری داشتند. بعد از آن گروه دامداران قرار داشتند. پاسخگویان با شغل زراعت - دامداری در مورد این دو ویژگی نسبت به دو گروه مذکور نظرشان کمتر مساعد بود (جدول ۶).

کاربردی بودن مطالب، تنوع مطالب، سادگی ساختار جملات، پرورش افکار روشن، داشتن خطوط درشت و واضح، تناسب محتوا با هدف، توجه به نیازهای مخاطبین، داشتن تصویر در ارتباط با موضوع، ارایه اطلاعات بصورت کامل و رعایت اختصار در بیان کلام. در مورد ویژگی‌هایی که در وضعیت‌های موجود و مطلوب تفاوت معنی‌داری با هم نداشتند، می‌توان استنباط نمود که مجله تا حدودی این موارد را رعایت می‌کند. شایان ذکر است که ویژگی‌هایی که در جدول ۳ معنی‌دار شده‌اند همان ویژگی‌هایی هستند که از دید پاسخگویان بعنوان ویژگی‌های مطلوب اولویت دار ذکر شده بودند که این امر تا حدود زیادی گواه بر تائید این ویژگی‌ها جهت طراحی فصلنامه مطلوب روستایی رویش می‌باشد.

بمنظور بررسی همبستگی بین متغیرهای تحقیق، با توجه به اینکه مقیاس سنجش نظرات جمعیت مورد مطالعه ترتیبی و برای متغیرهای سن و سطح تحصیلات به ترتیب نسبتی و ترتیبی بود از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده گردید و نتایج

مخاطبان دقیقاً نیازسنجی صورت بگیرد.

- ۳- مشارکت دادن روستائیان یا حداقل نمایندگان آنها در طراحی و تدوین فصلنامه مورد تاکید قرار می‌گیرد.
- ۴- استفاده از کارشناسان، آموزشگران، مروجان و همچنین بهره‌گیری از نظرات و تجارب افراد مطلع و صاحب‌نظر در این راستا از اهمیتی خاصی برخوردار می‌باشد.
- ۵- هر چند وقت یکبار به ارزشیابی کل محتوا از دیدگاه مخاطبان و عوامل دست‌اندرکار مجله پرداخته شود و تا حد امکان نظرات همسو و موافق با همدیگر تقویت و در مورد مسائلی که اختلاف نظر وجود دارد با بررسی‌های دقیق‌تر و علمی‌تر به حل مسأله همت گماشته شود.

بر اساس تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده و نتایج حاصل از تحقیق اینک پیشنهادهایی جهت بهبود وضعیت این مجله ارائه می‌گردد:

- ۱- در طراحی و تدوین مجله رویش، محتوای آن با در نظر گرفتن ویژگی‌های " کاربردی بودن مطالب، تنوع مطالب، سادگی ساختار جملات، پرورش افکار روشن، داشتن خطوط درشت و روشن، تناسب محتوا با هدف، توجه به نیازهای مخاطبین، داشتن تصویر در ارتباط با موضوع، ارائه اطلاعات بصورت کامل و رعایت اختصار در بیان کلام" تنظیم و ارائه گردد.
- ۲- در طراحی و تدوین فصلنامه برای تحقق نیازهای واقعی

مراجع مورد استفاده

۱. استور، ویلیام. ۱۳۷۵. انتقال تکنولوژی اطلاعات به جهان سوم. ترجمه نجف بیگی و صراف زاده، تهران: مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی، ص ۸۲.
۲. حامدی اغولیک، ع. ۱۳۷۴. بررسی چگونگی تاثیر مسایل ارتباط جمعی در افزایش اطلاعات و آگاهی‌های روستائیان و نقش آن در توسعه روستایی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تهران.
۳. رضوانفر، ا. ۱۳۸۰. ارتباطات. پلی کپی دانشگاه تهران، ص ۱۴.
۴. ساروخانی، ب. ۱۳۶۸. جامعه‌شناسی ارتباطات. تهران: انتشارات اطلاعات، ص ۵۲.
۵. لیونبرگر، اف هربرت و پال اچ گوین. ۱۳۷۴. انتقال تکنولوژی از محققان به بهره‌برداران. ترجمه محمد چیدری، تهران: انتشارات دانشگاه تربیت مدرس، ص ۲۱۱.
۶. محمد زاده، س. ۱۳۸۰. بررسی عوامل موثر بر استفاده صیادان استان خوزستان از مجله ماهیگیران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تهران، ص ۲.
۷. معتمد نژاد، ک. ۱۳۷۱. توسعه ارتباطات و توسعه ایران. سروش: شماره ۳۷۵، ص ۲۶.
8. Galino, G. 1990. Communication media used by farmers in the central region of Zacatecas / Mexico, turrialba. Ph. D. Degree dissertation. Southern Illinois University.
9. Ganahl, R. 2000. Magazine readership and Credibility: an Application of media use and gratification theory. Ph. D. Degree dissertation. University of Missouri.
10. Taylor, D. 2002. Application of the used and dependency model of mass communication. Ph. D. degree dissertation. Kentstate University.

Content Evaluation of Educational-Extension Quarterly “Rooyesh” from Khorramabad Rural Peoples’ Point of View

F. LASHGARARA¹ ANA A.ASADI²

**1, Ph. D. Scholar, Islamic Azad University – Campus of Science & Research
2, Assistant Professor, University College of Agriculture & Natural Resources,
University of Tehran - Karaj**

Accepted Sep. 29, 2004

SUMMARY

The objective in this research is to evaluate content suitability (appropriation) of education-extensional quarterly “Rooyesh” from rural peoples’ point of view. The research was carried out in the general framework of a survey research with the population being taken from the literate rural people in central provincial city of Khorram Abad, from whom 150 were sampled through multistage random sampling procedure. Data were collected through a questionnaire and were analyzed using SPSS 10. The results in the descriptive part indicated that some characteristics such as concentration on aim, simple topic, reasonable content presentation, confidence in speech, compatibility of content with readers’ awareness, using simple and fluent vocabulary proper and trustable topics, content compatibility with readers’ points of view, readily reflection of problem in their due priorities, attain maximum scores from readers points of views. Some factors such as practicality of topics, topic diversity, simple sentence structure, clarity of vision encouragement, bold and bright printings, compatibility between content and goal, pictures in close relation with topics, presenting intact information brevity in speech attained maximum scores from readers’ points of view and as far as publications suitability (appropriateness) and priorities are concerned. This means that it is necessary to consider these points in proper design of the journal. In the analytical part, means comparison test (Willcoxon Test) of the existing proper conditions confirmed the necessity serious consideration of these factors. The results of correlation analysis indicated that there is no significant correlation between variables’ age as well as educational level with evaluation Journal. There is a significant difference between men and women’s views in relation to topic diversity as well as needs of readers, and also there is a significant difference between readers while different jobs in relation to applicability (practicality) of topics, as well as compatibility between content and goal.

Key words: Appropriateness of content, Quarterly “Rooyesh”, Education extensional, Rural people